

Szerb Köztársaság,
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium,
Belgrád

Újvidéki Egyetem BTK,
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék,
Újvidék

KÖRZETI ANYANYELVI VERSENY

2017/2018.

5. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 90 perc áll rendelkezésedre. A feladatlagra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!

Sok sikert kívánunk!

Javította: _____

5. osztály

Ugye nálatok is előfordult már, hogy eltűnt a zokni fele? Hiába rakod le este az ágyad mellé mind a kettőt, hiába tűzöd össze zoknicsipesszel, reggelre hipp-hopp, nincs sehol. Csak egy fél pár maradt. Anya ilyenkor zsörtölődik, és persze téged okol. Pedig valójában a zoknimanók tehetnek az egészről. A zoknimanók valamikor messze északon éltek, s kalucsni volt a főeledelük. De hogy kiment a divatból a sárcipő, átszoktak a zoknievésre. Így ha bárhol meghallod ezt a mondatot:

– Ez egy örület! Már megint egy fél pár zokni! – tudnod kell, hogy abban a házban manó járt az éjszaka. Somáéknál is élt egy manó, s nem is akármilyen. Zoknievésben világgyőztes, rosszcsontságban európabajnok, turpisságban szupersztár. Szegény Soma gyakran szorult is miatta. Mert a kisfiú számára világos volt, hogy ha kiborul a legóskosár, ha a fürdőkád tele lett habfürdővel, vagy ha apa cipőjébe beleköltözik az ékszerteknős, akkor azt csak a zoknimanó tehetta, senki más. De anyának hiába beszélt. Anya egyszerűen nem hitt a zoknimanóban, és kész.

Soma nemcsak hitt benne, hanem beszélgetett is vele nem egyszer...

Azon a szürke téli délutánon, amikor először találkoztak, Soma egyszer csak halk szuszogásra lett figyelmes. A szuszogás egyre erősödött, szipákolássá, majd hüppögéssé vált, míg végül hangos sírás lett belőle.

– Hát te miért bőgsz? – kérdezte a zoknimanót, amikor végre megtalálta a kinderfigurák között a kosárban.

(Miknya Luzsányi Mónika: A zoknimanó karácsonya)

1. **Olvasd el** a szöveget, majd **válaszolj** a kérdésekre!

a) Kik tehetnek a zoknik eltűnéséről?

---

b) Hol éltek régen a zoknimanók?

---

c) Mivel lett tele a fürdőkád?

---

d) Hol találta meg Soma a zoknimanót?

---

2. A fenti szöveg alapján **egészítsd ki** a mondatot!

Soma egyszer csak halk _____ lett figyelmes.

3. Írj ki a fenti szövegből tíz **különböző összetett szót!**

---

4. Állapítsd meg a mondat **kiemelt szaváról**, hogy a **szóalak** és a **jelentés viszonya** alapján melyik csoportba tartozik! **Karikázd be** a megfelelő válasz előtti **betűjelet!**

A szuszogás egyre erősödött, szipákolássá, majd **hüppögéssé** vált, míg végül hangos sírás lett belőle.

- a) többjelentésű szó   b) hangulatfestő szó   d) hangutánzó szó

5. **Írd ki** a vonalra a fenti szöveg harmadik mondatában szereplő **törtszámnevet!**

---

6. **Elemezd mondattanilag** a következő mondatot! A mondatrészeket **aláhúzással** és **betűjelzéssel** jelöld!

...a házban manó járt az éjszaka.

7. Az alábbi **állító** mondatot **alakítsd át** tagadóvá! **Írd** a vonalra!

Anya ilyenkor zsörtölődik.

---

8. **Olvasd el** az alábbi mondatot, majd **húzd alá** a vele kapcsolatos **helytelen állítást!**

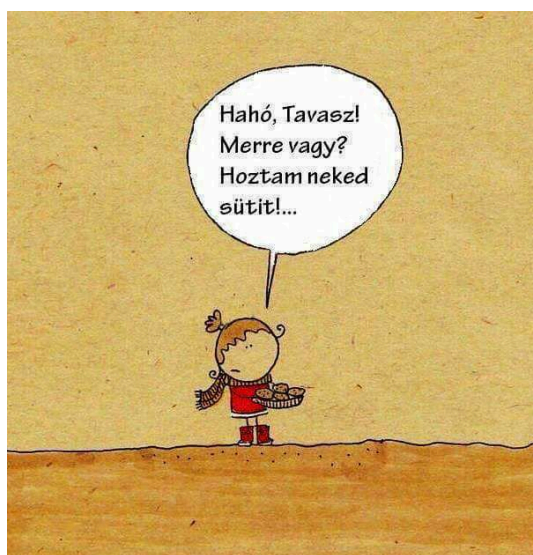
...apa cipőjébe beköltözik az ékszerteknős...

- a) Egyszerű bővített mondat.
b) A mondatban van helyhatározó.
c) Az állítmánya névszó.
d) A mondatban találunk birtokos jelzöt.

9. **Állapítsd meg** a kiemelt szavak **szófaját!**

- a) Anya egyszerűen nem hitt a **zoknimanóban**. _____
- b) A zoknimanók valamikor messze északon **éltek**. _____
- c) **Szegény** Soma gyakran szorult is miatta. _____
- d) Hiába rakod le **az** ágyad mellé mind a kettőt. _____

10. **Nézd meg** figyelmesen a **képet**, majd **oldd meg** a feladatokat!

a) **Írd ki** a szövegből azt a **szót**, amelyik megfelel az alábbi **képletnek!**

szótó + a múlt idő jele + kötőhangzó + személyrag: _____

b) A **beszélő szándéka** szerint milyen a második mondat?

_____

11. Egyes **szószerkezetek jelentése** megváltozik, ha **összetett szóként** egybeírjuk őket. Pl. Három szög állt ki a falból. A háromszögről tanultunk. **Foglald mondatba** a következőket!

a) barát füle: _____

b) barátfüle: _____

12. Töltsd ki a táblázatot az igék **E/2. személyű, felszólító módú** alakjával a példa szerint!
 Ügyelj az **igék helyesírására** és a mondatvégi **írásjelre!**

IGE	PÉLDA	PÉLDA
néz – képet	Nézd a képet!	Nézz egy képet!
elfelez – almát		
elolvas – levelet		
játszik – játékkal		
eldob – labda		
kinyit – ablak		

13. **Olvasd el** a mondatokat! **Karikázd be** annak a mondatnak a **betűjelét**, amelyik nem ugyanazt jelenti, mint a kiemelt mondat!

A juhok békésen legelésztek, miközben a pásztor furulyált.

- a) A juhok békésen ettek, amikor a pásztor furulyázott.
- b) A juhok nyugodtan legeltek, mialatt a pásztor furulyázott.
- c) A juhok békésen legeltek, mert megnyugtatta őket a furulyaszó.

14. **Olvasd el** az alábbi képhez tartozó **feliratot!**

Függőleges vonallal **válaszd el**, majd számozással **jelöld a szóelemeket** az alábbi szóalakban!
 (szótő = 1, képző = 2, jel = 3, rag = 4)!

pingvinek

15. **Írd** a következő szavak mellé **ellentétes párjukat!**

- a) itt: _____ d) mindenhol: _____
 b) erre: _____ e) minden: _____
 c) mindenki: _____

16. **Javítsd ki** a következő mondatok **nyelvhelyességi hibáit! Írd le** a mondatokat **helyesen!**
Ügyelj a mondatvégi **írásjelre!**

- a) Nem tudja még, hogy el-e megy a moziba.

- b) Ebben a helységben tilos dohányozni.

---

17. **Kösd össze a szavakat** az eszperente nyelven megfogalmazott **jelentéssel!**

a) szófogadó	rejtelmes jelek, melyeket meg kell fejtened
b) kályha	kellemetlen kevert szer, melyet beteg vesz be
c) orvosság	szerkezet, mely reggel csengetve felkelt
d) fejtörő	mellette melegedsz telente
e) ébresztőóra	engedelmes

18. **Egészítsd ki** az alábbi hiányos **szöveget** a következő szóalakokkal!

árnyékát kezeket futott fejét teljesen
 felmászott beugrott állt lábakat egyáltalán

A nyúl vígan ugrabugrált a mezőn. Hirtelen megpillantotta saját hosszú fülű _____.
 Borzasztóan megijedt tőle. Azt hitte, valami nagy kétszarvú fenevad üldözi. Akármilyen gyorsan
 _____, nem tudott üldözőjétől megszabadulni. Már _____ kimerült.
 Utolsó erejével _____ egy bokorba. Csodák csodája, üldözője egyszeriben eltűnt.
 A nyúl hálaimát rebegett. „Uram, teremtom, ha nem adtál volna ilyen gyorsan futó
 _____, az a félelmetes szörny biztosan utolér...”

(Afrikai népmese)

19. Nézd meg az alábbi képet, majd **válaszolj** a feltett kérdésre!

Szerkezete szerint milyen a buborékban szereplő **mondat**? **Húzd alá** a helyes választ!

- a) egyszerű bővített mondat   b) összetett mondat   c) tőmondat

20. **Olvasd el** Varró Dániel versének részleteit! Melyik **állat neve** hiányzik a versszakok elejéről? **Írd** a vonalakra!

„_____ úr, jó napot,
folyatjuk a vízcsapot?
Muszáj vagyok, sajnálom,
bedugult az **ormányom**...

_____ úrfi, jó reggelt,
mit szól, hogy a tó megtelt?
Ha megtelt, nem meglepő,
ez a hőség **brekkenő**.”

(Varró Dániel: Andris beszélget az állatokkal)

JAVÍTÁSI KULCS AZ 5. OSZTÁLYOS TESZTHEZ
(2018. évi körzeti anyanyelvi verseny)

1. a) A zoknimanók (tehetnek a zoknik eltűnéséről).
 b) (Régen a zoknimanók messze) északon (éltek).
 c) A fürdőkád habfürdővel lett tele.
 d) (Soma) a kenderfigurák között, a kosárban (találta meg a zoknimanót). (4x0,25=1)
2. Soma egyszer csak halk szuszogásra lett figyelmes. (1)
3. zoknicsipesszel, zoknimanók, főeledelük, sárcipő, zoknievésre, zoknievésben, világgyőztes, rosszcsontságban, európabajnok, szupersztár, kisiú, legóskosár, fürdőkád, habfürdővel, ékszerteknős, zoknimanó, zoknimanóban, kenderfigurák (10x0,1=1)
4. hangutánzó szó (1)
5. fél (1)
6. ... a házban manó járt az éjszaka. (4x0,25=1)
                   hH   iH
7. Anya ilyenkor nem zsörtölődik. / Anya nem ilyenkor zsörtölődik. (1)
8. c) Az állítmánya névszó. (1)
9. a) főnév, b) ige, c) melléknév, d) névelő (4x0,25=1)
10. a) hoztam, b) kérdő (2x0,5=1)
11. a) A barát füle alig látszott ki a sapka alól.
 b) A barátfüle a kedvenc ételem. (2x0,5=1)

12.

IGE	PÉLDA	PÉLDA
néz – képet	Nézd a képet!	Nézz egy képet!
elfelez – almát	Felezd el az almát!	Felezz el egy almát!
elolvas – levelet	Olvasd el a levelet!	Olvasd el egy levelet!
játszik – játékkal	Játssz a játékkal!	Játssz egy játékkal!
eldob – labda	Dobd el a labdát!	Dobj el egy labdát!
kinyit – ablak	Nyisd ki az ablakot!	Nyiss ki egy ablakot!

Megjegyzés: A megoldás csak akkor elfogadható, ha az igék helyesírása és a mondatvégi írásjel pontos.

(10x0,1=1)

13. c) A juhok békésen legeltek, mert megnyugtatta őket a furulyaszó. (1)

14. pingvin | (e) k (2x0,5=1)
1 3
15. a) itt – ott, b) erre – arra, c) mindenki – senki, d) mindenhol – sehol, e) minden – semmi (5x0,2=1)
16. a) Nem tudja még, hogy **elmegy-e** moziba.
b) Ebben a **helyiségben** tilos dohányozni. (2x0,5=1)
Megjegyzés: Ha az első mondat végén helytelen az írásjel, le kell vonni 0,25 pontot.
17. a) szófogadó – engedelmes;
b) kályha – mellette melegedsz telente;
c) orvosság – kellemetlen kevert szer, melyet beteg vesz be;
d) fejtörő – rejtelmes jelek, melyeket meg kell fejtened;
e) ébresztőóra – szerkezet, mely reggel csengetve felkelt (5x0,2=1)
18. árnyékát,
futott,
teljesen,
beugrott,
lábakat (5x0,2=1)
19. b) összetett mondat (1)
20. elefánt, béka (2x0,5=1)